

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WEE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gron.); Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Zevenhoven; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr D. van Dijk, Groningen; Dr K. Fernhout, Baarn; Dr W. H. Gisp, Delft; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraai, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr J. v. d. Linden, Tzum; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelle, 's-Gravenhage; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Dordrecht; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa.; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr C. Veenhof, Harkstede; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Jan Zwart, Zaandam.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Huwelijk en Oginoïsme. I. — Uit de Schrift: De Heilige Gods in de synagoge (Markus 1:23, 24). — Kerkelijk Leven: Het zendingrambt. Artikel 36. Gelooven „in” en gelooven „aan”. Nationaal-socialisme, heidendom, jodendom, dogmatisch christendom. Chr. Verzorging van Krankzinnigen. Rectificatie. — Lit. en Kunst: Een vruchtbaar boek. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Het begrip „Rechtvaardige prijs”. — Pop.-Wet. Schetsen: Geloofsgenezingen in Moettlingen? II. — Het Boek v. d. Week: Het Anti-Semietisme van Rosenberg. I. — Correspondentie v. d. Redactie. — Perschouw. — Kerknieuws enz.

HOOFDARTIKEL

Huwelijk en Oginoïsme.

I.

De vraag of periodieke onthouding in het huwelijk, het z.g. Oginoïsme, den Christenen geoorloofd is, mag zeker in dezen tijd van crisis wel eens nader onder de oogen worden gezien. Immers allerwegen hoort men spreken van huwelijksnood, van crisis, d.w.z. van moeilijkheden ook op sexueel gebied; ja de meeste schrijvers op dit gebied noemen dezen nood zelfs zeer groot. Het is vooral de groote ramp der werkloosheid, de economische nood in den meest uitgebreiden zin van het woord, de algemeene verarming, welke zeer in 't bijzonder dezen nood heeft toegespiet. Dat er derhalve inderdaad een reden is om thans over huwelijksnood te spreken, is zonder meer duidelijk. De vraag is echter: hoe komen we uit deze moeilijkheden?

De ongelooflijke wereld was, en is nog, met de beantwoording van deze vragen gauw klaar. Geboortebeperving door middel van de moderne voorbehoedmiddelen, zie daar een even eenvoudige als doeltreffende oplossing. De Chr. Kerk verwierp de kinderbeperving in Neo-Malthusiaanschen geest en brandmerkte haar terecht als contraband. Zedelijke zelfbeheersching, absolute onthouding, was volgens haar het eenige geoorloofde middel in dezen. Met de vondsten van Ogino-Knaus echter kwam de quæstie der facultatieve steriliteit, d.w.z. de onvruchtbaarheid naar believen, opnieuw in het brandpunt der belangstelling te staan. Hierbij werd de volgens velen ondragelijke last der algeheele abstinentie afgewenteld en kon men door een natuurlijk middel den „dreigenden kinderzegen” voorkomen. Vooral van R.-Katholieke zijde is deze methode fel gepropageerd en merkwaaardigerwijze door vele moraal-theologen der R.-K. Kerk ook getolereerd. Aangezien nu kinderbeperving onder de Protestanten geen vreemd verschijnsel is¹⁾, leek het ons gewenscht de methode Ogino-Smulders ook eens van uit Calvinistischen gezichtshoek te bezien. Hoewel dit vraagstuk zoowel het medisch-sociaal als het moraal-theologisch gebied raakt, zullen we in hoofdzaak deze nieuwe practijken op haar ethische waarde toetsen.

Reeds in de grijze oudheid was de meening verspreid, dat op bepaalde tijden in den maandelijkschen kringloop der vrouw de bevruchting zoo niet uitgesloten dan toch minder waarschijnlijk was. In elke periode tusschen twee opeenvolgende menstruaties zou een maximum en een minimum van bevruchtungskans te onderscheiden zijn. Eerst in de laatste jaren is hierin min of meer zekerheid gekomen. Door de onderzoekingen van den Oostenrijkschen arts Dr Knaus (in 1929) en den Japanschen arts Dr Ogino (in 1930) is het mogelijk geworden de vruchtbare en onvruchtbare

tijden der vrouw in ieder individueel geval vast te stellen. Hierdoor was tevens de weg geopend om bewuste conceptievermijding te verkrijgen ook langs anderen weg dan met behulp van Neo-Malthusiaansche middelen of door absolute onthouding.

Of inderdaad door de gegevens van Ogino en Knaus het mogelijk is met juistheid de vruchtbare dagen te berekenen valt te betwijfelen. Vrouwenartsen van naam ontkennen peritient, dat een dergelijke „onveilige periode” valt aan te geven. Daar het ons echter alleen om de ethische waardeering van deze nieuwe methode te doen is, zullen wij de medische critiek verder laten rusten en ons nu gaan bezighouden met het doel van het Oginoïsme.

De menschheid, zoo zegt Smulders²⁾, is sinds 1930 in het bezit gekomen van een wetenschappelijke methode van periodieke onthouding in het huwelijk, welke op zuiver natuurlijke grondslag berust:

welke — mits onder medisch-deskundige voorlichting — individueel nauwkeurig kan worden toegepast;

welke — mits met juistheid voorgeschreven en met stiptheid opgevolgd — met zekerheid tot vermijding der conceptie voert³⁾;

en welke — mits om zwaarwichtige en grondige redenen aanvaard — zonder schade is voor de moreele, fysieke en psychische gezondheid der beide echtgenooten en voor de gaafheid van het huwelijk zelf.

Ziedaar de samenvatting, die Smulders van de periodieke onthouding geeft. Het doel is derhalve geboortebeperving, het middel samenleving in de onvruchtbare tijden. Deze twee: doel en middel dienen bij de beoordeeling van de periodieke onthouding wel scherp uit elkaar te worden gehouden. Immers het middel op zichzelf kan goed wezen, terwijl het doel beslist is af te keuren en omgekeerd.

Wat allereerst het doel van het Oginoïsme betreft, n.l. geboortebeperving, zoo is in dit verband op te merken, dat ook volgens Gereformeerde opvatting in zeer bijzondere gevallen geboortebeperving raadzaam is. De vraag toch of het gebod Gods: „weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u” zóó opgevat moet worden, dat in elk huwelijk een maximum aantal kinderen ter wereld moet gebracht worden, is door vele gezaghebbende schrijvers van Gereformeerde zijde ontkennend beantwoord. Reeds Prof. Geesink⁴⁾ gaf bepaalde gevallen aan, waarin tijdelijke of geheele onthouding in het huwelijk plicht was. Als zoodanig noemt hij: wanneer het leven der vrouw bij hernieuwde zwangerschap in gevaar komt, wanneer de mogelijkheid bestaat, dat er geestelijk of lichamelijk abnormale kinderen worden geboren, of wanneer door vermeerdering der geboorten de ellende van het gezin zou toenemen (b.v. armoede, ziekte).

Meer algemeen gaat Dr Wielenga op deze quæstie in, als hij ter verklaring van het huwelijksformulier opmerkt, dat uit het bevel Gods tot vermenigvuldiging volstrekt niet voortvloeit, dat de mensch maar steeds zijn sexuele drift zou bevredigen, zoogenaamd de uitkomst aan God overlatend. Er was en er is nog een misbruik maken van Gods ordonnantie „ten koste van den welstand en de levenskracht der gehuwden, tot schade van den opbloei van het gezin.”

Zoo zijn wij het dan ook volkomen met Dr Delleman⁵⁾ eens, dat een zekere regeling der geboorten in ieder huwelijk zedelijk plicht is. Bij deze opvatting wordt aan het gebod: „weest vruchtbaar en vermenigvuldigt u” niet te kort gedaan. Ten

volle aanvaardt men den zegen in deze uitspraak gelegen, maar men acht zich toch verplicht om na de geboorte van een kind niet dadelijk opnieuw de mogelijkheid van conceptie te scheppen. Hierbij heeft men vooral de gezondheid der vrouw op het oog, terwijl ook voor de opvoeding der kinderen een te snelle opeenvolging van zwangerschappen ongewenscht is. Is derhalve geboortebeperving in 't algemeen absoluut ontoelaatbaar, anderzijds is geboorteregeling plicht.

Dr A. C. DROGENDIJK.

UIT DE SCHRIFT

De Heilige Gods in de synagoge.

En er was in hun synagoge een mensch met een onreinen geest, en hij riep uit, zeggende: Laat af, wat hebben wij met U te doen, gij Jezus Nazarener! Zijt Gij gekomen om ons te verderven? Ik ken U, wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods.

Markus 1:23, 24.

In de synagoge van Kapernaüm is de Christus door een mensch met een onreinen geest ontkend als de Heilige Gods.

Ge moet er niet overheen lezen, dat dit in de synagoge voorviel. In de synagoge is de kwestie van de heiliging lastbaar geworden.

De synagoge toch is het surrogaat van den tempel, het heiligdom, plaats van offers en van priesters. De synagoge bedoelt te zijn vervanging van den Sion en vergoeding ten deele van het gemis aan den tempel. Immers, ze heeft haar aanvang in de dagen der ballingschap, toen het heiligdom een puinhoop en Jeruzalem heel ver weg was. In die dagen zochten de vromen een nieuw punt van samen-zijn als gemeente van den HEERE; op Sabbat kwamen ze te samen om te bidden met elkaar en om te lezen in de rollen der profeten. In die donkere tijden ligt het eerste begin der synagoge; een begin, dat overigens even duister is als die dagen waren.

Na den terugkeer uit de ballingschap en den wederopbouw van Jeruzalem en den tempel heeft men blijkbaar de synagoge niet willen loslaten. Was het, omdat de historie leerde, dat in Jeruzalem wel een tempel kon staan, maar dat daarom nog niet altijd de groote heiliging aan den Heere, de vertering der offeranden in Zijn Naam, er plaats vond? Het kan zijn, dat men toch een plaats van gods-dienst wilde reserveren voor het geval, dat de altaren niet rookten. Dan werden toch gebeden omhooggezonden, al stegen de wierookwalmen niet op boven het Heilige.

Toch ging de gedachte van de synagoge almeer afwijken van de openbaringsgedachte van den tempel. Als deze laatste is het huis van den heiligen God, waar de menschen zich verootmoedigen in het aanbrenge van offeranden, dan wordt de synagoge allengs het huis der heilige menschen, die elkaar op 't paard helpen bij den zwaren gang langs het pad van Gods geboden. God vraagt op Sion levensovergave aan Zich; daar is Hij de Heilige, die het leven rondom Zichzelf concentreert. De synagoge prent wat zelfvoldaanheid in bij menschen, die de wet volbrengen naar hun beste weten. God van den tempel zegt, dat Hij Heilig is, en dat de menschen het slechts zijn kunnen in vertering in Zijn gloed: de rabbijnen der synagoge zeggen, dat God Heilig is, en dat de mensch het ook kan zijn, wanneer hij braaf is naar hun kijk op Gods geboden. Want samenbidden was wel het eerste doel van het samenkomen in de synagoge, maar almeer kwam voor het bidden in de plaats het „leeren”, de onder-

1) Vgl. o.m. Dr J. Sanders: The declining birthrate in Rotterdam; Dr A. C. Drogendijk: De verloskundige voorziening in Dordrecht van plm. 1500 tot heden; en Huwelijk en Geboortebeperving, 3 rapporten aan de Classis 's-Gravenhage van de Geref. Kerken.

2) J. N. J. Smulders: Periodieke onthouding in het huwelijk.

3) Spatieering van ons.

4) Prof. Dr W. Geesink: Gereformeerde Ethiek.

5) Dr Th. Delleman: Geboorteregeling als theologisch probleem in onzen tijd. (Ger. Theolog. Tijdschr. 1932).